

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
DEPARTMENT OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ODESSA STATE ENVIRONMENTAL UNIVERSITY

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ
У ДОСЛІДЖЕННЯХ НАУКОВЦІВ»
29 червня 2021 року., Одеса, Україна

MATERIALS
OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET-CONFERENCE
«ECONOMIC AND ENVIRONMENTAL PROBLEMS OF
CONTEMPORANEITY IN RESEARCHES OF SCIENTISTS»
June 29, 2021, Odessa, Ukraine

УДК 504
М34

Міжнародна наукова інтернет-конференція «Економіко-екологічні проблеми сучасності у дослідженнях науковців»: матеріали конференції. Одеський державний екологічний університет. Одеса: ОДЕКУ, 2021. 80 с.

International scientific internet-conference «Economic and environmental problems of contemporaneity in researches of scientists»: materials of conference. Odessa State Environmental University. Odessa: OSEU, 2021. 80 p.

В збірнику представлені матеріали Міжнародної наукової конференції «Економіко-екологічні проблеми сучасності у дослідженнях науковців», які висвітлюють результати досліджень економіко-екологічних проблем суспільного розвитку, науково-методичні та прикладні аспекти їх вирішення.

The collection presents the materials of the International Scientific Conference «Economic and environmental problems of contemporaneity in researches of scientists», which reflect the results of researches economic and environmental problems of social development, scientific, methodical and applied aspects of their solution.

ISBN 978-966-186-154-0

© Одеський державний
екологічний університет, 2021
® Odessa State Environmental University, 2021

ЗМІСТ / CONTENT

	Стор.
ФОРСАЙТ ЯК МЕХАНІЗМ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ІДЕОЛОГЕМІ GREEN DEAL	3
<i>Андрєєва Н.М., д.екон.н., професор, головний науковий співробітник Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, Україна</i>	
ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ СТАЛОГО ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ	6
<i>Андрущенко О.С., старший викладач Романюк О.Р., студентка Одеський державний екологічний університет, Україна</i>	
МОРСЬКЕ ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ «БЛАКИТНОЇ ЕКОНОМІКИ»	8
<i>Адрві Калед Абдулсалам Муфтах, магістр Рубель О.Є., д.екон.н., професор Одеський державний екологічний університет, Україна</i>	
МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ COVID-19	10
<i>Бунякова Ю.Я., к.геогр.н, доцент кафедри економіки природокористування Воронцова К.О., бакалавр Одеський державний екологічний університет, Україна</i>	
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	12
<i>Бунякова Ю.Я., к.геогр.н, доцент кафедри економіки природокористування Нікітюк І.І., бакалавр Одеський державний екологічний університет, Україна</i>	
СТАНДАРТИ В ТУРИЗМІ: ПЕРЕВАГИ, НЕДОЛІКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ	15
<i>Гордійчук Є.Г., к.екон.н. Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, Україна</i>	
ІНСТРУМЕНТИ ХЕДЖУВАННЯ РИЗИКІВ СТЕЙКХОЛДЕРІВ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ	17
<i>Губанова О.Р., д.екон.н., професор Одеський державний екологічний університет, Україна</i>	
ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ УРБАНІЗОВАНИХ ЕКОСИСТЕМ (на прикладі м. Одеса)	20

та гігієни. В Україні також є доступ до отримання цього штампу, але на сьогодні лише не велика кількість підприємств долучились до його отримання. На сьогодні складність впровадження процедур стандартизації та сертифікації перш за все полягає у нерозумінні підприємствами доцільності дій по їх впровадженню. З іншого боку, туристична галузь та індустрія гостинності пов'язують цілий ряд факторів, що відокремлюють їх від інших галузей і викристалізують особливе значення якості та якісних показників у процесі формування та надання туристичних послуг. Отже на сьогодні питання впровадження галузевих стандартів це не лише додержання стандартів якості та безпеки це етичний вибір підприємства, відповідальність і бажання все робити добре, з повагою до людей і навколишнього середовища. Для провадження діяльності в цій сфері має проводитися масштабна інформаційна компанія щодо її переваг та урахування цілей відповідального туризму в регіональних стратегіях розвитку туризму та курортів.

Література

1. *Encouraging sustainable and inclusive tourism* European Bank for Reconstruction and Development (EBRD): веб-сайт. URL: <https://www.ebrd.com/news/2019/encouraging-sustainable-and-inclusive-tourism.html> (дата звернення 20.01.2021)
2. *'Safe Travels': Global Protocols & Stamp for the New Normal World travel & tourism council* : веб-сайт. URL: <https://wtcc.org/COVID-19/Safe-Travels-Global-Protocols-Stamp> (дата звернення 20.01.2021)

УДК 338.48

ІНСТРУМЕНТИ ХЕДЖУВАННЯ РИЗИКІВ СТЕЙКХОЛДЕРІВ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ

Губанова О.Р., д.екон.н., професор

Одеський державний екологічний університет, Україна

До недавнього часу туризм вважався однією з найбільш перспективних та прибуткових галузей світової економіки.

За прогнозами Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) в 2020 році доходи від туристичної діяльності мали зрости до 2 трлн. дол. США, а кількість туристичних відвідувань - до 1,6 млрд. осіб. Проте пандемія коронавірусу призвела до значної рецесії сектору подорожей і туризму. Так, в 2020 році світовий туризм втратив 1,3 трлн. дол. США, понад 1,1 млрд. туристів та 174 млн. робочих місць [1]. Збиток туристичної галузі в Україні становив понад 1,5 млрд. дол. США [2].

Безумовно, ризики, які існують в сфері туризму, обумовлені величезною кількістю явних і прихованих загроз, однаково небезпечних як

для туристів – споживачів туристичних послуг, так всіх інших стейкхолдерів туристичного ринку. За характером походження їх найчастіше поділяють на економічні, фінансові, політичні, соціальні, юридичні, корпоративні та екологічні. Різноманіття ризиків в туризмі свідчить про те, що в сучасних умовах для забезпечення безпеки як самих туристів, так і туристських підприємств та DESTИНАЦІЙ, окремими заходами і діями обійтися не вдається. Тому на попередження, нейтралізацію або мінімізацію ризиків у сфері туризму спрямовані різні види політичної, юридичної, організаційної, інформаційно-технологічної та іншої підтримки.

На даний час багато країн світу впроваджують заходи щодо мінімізації наслідків пандемії COVID-19 в туристичному секторі та стимулювання його відновлення. Ці дії спрямовані на дотримання балансу між захистом туристів та інтересами стейкхолдерів туристичної галузі, створення умов для виживання бізнесу по всьому ланцюжку постачання туристичних послуг, координацію адресного реагування на виклики сучасного ринку. Наприклад, за державною програмою «Туристичний кешбек», впровадженою в РФ, особам, які скористались таким інструментом, повертається до 20% витрат за відпочинок в межах країни, що стимулює попит на туристичні послуги в умовах обмежених фінансових ресурсів, підтримує учасників внутрішнього ринку, позитивно впливає на платіжний баланс регіонів та держави. За оцінками фахівців Ростуризму, протягом першого етапу реалізації програми нею скористалися близько 300 тис. осіб, було придбано турів і витрачено на проживання в готелях майже 90 млн. дол. США і повернуто державою - 16 млн. дол. США. Таким чином, вперше в туристичній галузі було здійснено комплексну міру підтримки зі значним соціально-економічним ефектом і високим мультиплікатором витрачання бюджетних коштів [3]. Програма «Туристичний кешбек» являє собою вдалий приклад мінімізації збитків від скорочення попиту на туристичні послуги в середині країни.

В умовах, що склалися зараз, перед суб'єктами туристичної галузі виникає проблема пошуку таких методів побудови ефективної системи управління ризиками, які дозволяють зміцнити ринкові позиції кожної організації та сприяти подальшому розвитку всієї індустрії туризму. Значною мірою, це залежить від обмеження та мінімізації фінансових ризиків суб'єктів туристичного бізнесу. Вірогідно, для подолання негативних наслідків від невизначеності попиту на туристичні послуги і недоотримання доходів, на увагу заслуговує розгляд можливості нарощування грошових ресурсів на основі похідних фінансових інструментів – фінансових контрактів між двома чи більше сторонами, які ґрунтуються на майбутній вартості базового активу. В сфері подорожей та туризму ним може вважатися вартість туру.

Слід зазначити, що в якості інструментів хеджування фінансових ризиків стейкхолдерів туристичного ринку актуальності набувають:

укладення ф'ючерських угод з метою створення компенсуючої позиції; проведення операцій страхування за допомогою опціонів.

Особливість опціону полягає в тому, що згідно угоди купівлі-продажу покупець здобуває не титул власності, а право на його придбання, тобто опціон є правом, а не обов'язком виконання дії у майбутньому.

За умов сучасної нестабільності перевагою опціонів стає можливість планування фінансових потоків та страхування ризиків, що вкрай важливо також для стабілізації туристичного ринку.

Світовий досвід застосування опціонів свідчить про їх зростаючу популярність, зокрема, за рахунок гнучкості. По-перше, вони допомагають учасникам ринку спростити складні ризики, роблячи їх керованими. По-друге, сприяють створенню точних схем сприйнятливості ризикам з метою оптимізувати їх загрозу. Отже, опціон генерує асиметричні грошові потоки: покупець має можливість отримати необмежений прибуток і виключити вірогідні збитки, а продавець, навпаки, схильний до ризику необмежених збитків. Так, у разі купівлі опціону на тур втрати дорівнюють премії, що виплачується, а можливий прибуток не лімітується. Проте у випадку продажу опціону ймовірні втрати не обмежені, а прибуток лімітується відповідною премією [4].

До особливостей застосування опціонів (опціонних контрактів) в туристичній сфері можна віднести такі:

- опціон дозволяє його власникові укласти договір купівлі-продажу туристичного продукту за ціною, яка закріплена в угоді;
- ціна договору купівлі-продажу туру не змінюється з впливом часу;
- опціон відображає право вимагати від його емітента виконання своїх зобов'язань за договором купівлі-продажу турпродукту;
- плата за опціон (опціонна премія) є доходом емітента опціону (але не платою за придбаний тур);
- плата за договором купівлі-продажу туристичного продукту перераховується емітенту опціону при передачі самого активу.

Оскільки опціон надає його власнику право виконувати чи не виконувати угоду (викупати чи не викупати туристичну послугу), а для продавця є обов'язковим для виконання, то ця угода є «несиметричною». Так, споживач туристичних послуг реалізує опціон, коли ситуація на ринку сприятлива для нього і несприятлива для продавця туру. Продавець опціону на туристичну послугу приймає на себе ризики, пов'язані з несприятливими ціновими змінами на ринку і за це отримує від покупця винагороду - премію, яку називають ціною опціону.

Як для будь-якого опціону вартість опціону на тур залежить від:

- поточної вартості базового активу (туристичної послуги);
- дисперсії вартості базового активу;
- дивідендів, що сплачуються за базовим активом;
- ціни виконання опціону;

- терміну до закінчення часу дії опціону;
- безризикової відсоткової ставки, яка відповідає тривалості життя опціону.

Основними перешкодами на шляху розвитку фінансового підґрунтя туристичної галузі з використанням деривативів є: законодавчі та юридичні проблеми, податкові та облікові труднощі, відсутність підтримки з боку держави, нестача спеціальних знань та навиків роботи з такими інструментами тощо.

Враховуючи, що на даний час проблема фінансування сфери туризму є особливо актуальною, опціони та ф'ючерси можуть стати реальними джерелами фінансового поповнення для суб'єктів туристичної галузі, оскільки продаючи їх споживачам туристичних послуг, продавці отримують гроші, які використовуватиме для збереження конкурентних переваг на ринку. Крім того, в умовах кризи фіксована ціна туру (активу) на момент продажу опціону або ф'ючерсу захищає покупця туристичної послуги від можливого підвищення ціни, страхує відповідні ризики.

Література

1. *Economic Impact Reports*. URL: <https://wtcc.org/Research/Economic-Impact>.
2. *За оцінками МКІП щодо втрати імпорту та експорту послуг, пов'язаних з подорожами, від пандемії*. URL: <https://mkms.gov.ua/news/3733.html>.
3. *Ростуризм подвел итоги программы туристического кешбэка в 2020 году*. URL: <https://tourism.gov.ru/news/17009/>
4. *Воронченко О. В. До питання визначення сутності опціонів та їх ролі у структурі фінансових інструментів. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2016. №. 6. С. 61–67.*

УДК504:911.375

ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ УРБАНІЗОВАНИХ ЕКОСИСТЕМ (НА ПРИКЛАДІ м.ОДЕСА)

Деменчук Д.О., студент

Тимощук М.О., старший викладач

Одеський державний екологічний університет

Однією з найважливіших складових урбанізованих екосистем є зелені масиви (міські парки, ліси, сади, луки). На теперішній час проблема утримання зелених насаджень – одна з найважливіших екологічних проблем міст.

Територія Одеської міської агломерації постійно збільшується. До міста Одеса постійно приєднуються приміські поселення, розбудовуються нові житлові масиви тощо. Збільшується щільність населення. Водночас, різко зменшується площа територій як приміської зеленої зони, так й